تحلیل

بررسی تبعات بیانیه لوزان از نگاه ۱۴ کارشناس اقتصادی

اقتصاد ایران از امروز چه تغییری می کند

گروه اقتصادی شهروند | ۱۳ ایرانی‌ها با یک خبر مهم، بدرشد؛ خبری که سال‌هاست منتظر شنیدن آن بودند تا اقتصاد کشور از بلاتکلیفی خارج شود. بیانیه مطبوعاتی لوزان، با وجود آن که هنوز تعهدی برای هیچ یک از طرفین ایجاد نکرده است اما مسیر نهایی توافق ایران با ۶ کشور قدرتمند جهان که بیش از ۸۰ درصد اقتصاد جهان در آن کشورهاست را روشن کرد. حالا بر این اساس مشخص شده است که تا تیر ۹۴ توافق نهایی امضا و تحریم‌های اقتصادی ایران (ناشی از برنامه هسته‌ای) به صورت یکجا لغو خواهد شد. همین خبر کافی است تا گمانه‌زنی‌ها و تغییر جهت‌های اقتصاد ایران کلید بخورد.

حالا همه یک سئوال دارند که سود اقتصاد ایران از بیانیه لوزان چیست و فضای کلان اقتصاد ایران چه تغییراتی خواهد کرد؟

حالا همه مردم ایران، از کوچه و بازار تا فعالان اقتصاد و همه مسئولان و سیاست‌گذاران این پرسش را مطرح می کنند که به کدام سو خواهیم رفت و چه چیزهایی در پیش است؟

مردم عادی از سرنوشت قیمت دلار می‌پرسند؛ چرا که به تجربه آموخته‌اند با تغییر قیمت این ارز جهانی، قیمت‌ها در بازار داخلی دچار تغییر می‌شود و حالا با فروشکستن هیمنه تحریم‌های اقتصادی این انتظار است که نرخ‌ها به پایین میل کند.

فعالان اقتصادی هم که از نوسان‌ها و فشارها آسیب‌های جدی دیده‌اند حالا منتظر رسیدن نسیم خوش آرامش هستند و انتظارهای جدی از این توافق دارند. چرا که سال ۱۳۹۳ در حالی تمام شد که انبوهی از مشکلات بر دوش اقتصاد ایران انباشته شده بود و با وجود ثبات نسبی بازار ارز در این سال، هنوز مشکلاتی ریشه‌ای بر این اقتصاد مانع از رونق اقتصادی شده بود. تمام تلاش دولت یازدهم توانست تورم را به محدوده ۱۵ درصد برساند؛ تورمی که تنها رشد گرانی‌ها را متوقف کرد و با انتظار ارزانی مردم فاصله داشت. اما این سال در حالی تمام شد که مذاکره‌های سخت و فشرده هسته‌ای در سال ۹۴ هم ادامه داشت و حالا با این مسیر تازه، اقتصاد ایران را به جاده‌ای تازه رسانده است.

از همین رو برای روشن شدن موضوع و تحلیل مسیر تازه اقتصاد ایران، در گفت و گو با کارشناسان و فعالان اقتصادی، دیدگاه‌های اولیه آنها درباره ۳ سوال کلیدی را پرسیده‌ایم. نخست این که تأثیر بیانیه مطبوعاتی لوزان و توافق احتمالی در تیر ۹۴ چه آثاری بر اقتصاد ایران در کوتاه‌مدت و بلندمدت خواهد داشت؟ دیگر این که در بازارهای مختلف چه سرنوشت‌هایی در پیش است و بازارهایی همچون ارز و طلا چه روندی را در همین ماه‌ها طی خواهد کرد؟ و دست آخر این که پرسیده‌ایم جو روانی و هیجانی اعلام این بیانیه از صبح امروز (شنبه) چه آثاری در وضع اقتصادی کشور خواهد داشت. در ادامه این گزارش تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌های کارشناسان اقتصادی را می‌خوانید:

باظرفیت «جذب ضعیف» انتظار معجزه نداشته باشیم

علی‌دینی ترکمانی
استاد یار موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

چنانچه سال گذشته در مقاله‌ای با عنوان «امکان‌ناپذیری تحقق اهداف سند چشم‌انداز در صورت استمرار تحریم‌ها» نوشتم تحریم‌ها آثار منفی قابل توجهی بر اقتصاد دارند؛ هم انتظارات تورمی را تشدید و از این محل موجب افزایش نرخ تورم می‌شود، هم با ایجاد تنگنای ارزی مانع از انباشت سرمایه می‌شود. در نتیجه رشد بخش واقعی اقتصاد کاهش پیدا می کند و از این محل مشکل ساختاری رکود تورمی تشدید می‌شود. توافق هسته‌ای و رفع تحریم‌ها موجب بازگشت اقتصاد به شرایط عادی دهه‌های هفتاد و هشتاد می‌شود. شرایطی که قطعا در مقایسه با سال‌های ۹۰ تا ۹۳ که تحریم‌ها جدی شد بسیار بهتر بود با وجود این عملکرد اقتصاد بر مبنای شاخص‌های بیکاری و تورم چندان قابل تعریف نبود. بنابراین در صورت عدم رفع مشکل ساختاری که من آن را ظرفیت «جذب ضعیف» می‌نامم نباید انتظار داشته باشیم که با چنین توافقی معجزه‌ای صورت بگیرد؛ در بهترین حالت به وضع دهه‌های مذکور از نظر عملکرد شاخص‌های کلان باز خواهیم گشت. در کنار توافق، ظرفیت جذب باید ارتقا یابد، این ارتقا ریشه در اصلاح نظام حکمرانی دارد. آنچه «تودر تویی نهادی» نامیده‌ام اجازه نمی‌دهد که نظام مدیریتی و تصمیم‌سازی هماهنگی داشته باشیم. به این علت هم‌موازی کاری و اتلاف منابع بالاست هم پاسخگویی درحد ضعیفی است و هم بی‌ثباتی سازمانی بسیار شدید است؛ فساد بالا نیز از همین جا آب می‌خورد.

اگر توافق هسته‌ای بتواند توازن قوای سیاسی در داخل را به نفع نیروهایی تغییر دهد که ارتقای نظام حکمرانی را دنبال می کنند، می‌توان امیدوار بود که ظرفیت جذب در آینده امکان بهبود خواهد داشت و بنابراین منابع در دسترس ارزی نفتی و ریالی بانکی و نیروی انسانی موجود سریع تبدیل به ظرفیت‌های تولیدی مولد خواهد شد. این پرسش که آیا چرخش در عرصه سیاست خارجی می‌تواند همراه با چرخشی در عرصه سیاست داخلی و اصلاح مشکل ساختاری تو در تویی نهادی و ظرفیت جذب ضعیف شود، نیاز به زمان دارد. آنچه در حال حاضر می‌توان گفت این است که اگر همدلی لازم برای چنین تغییری وجود نداشته باشد، احتمال برخوردهای تخریبی از سوی مخالفان پیش‌برندگان سیاست خارجی را باید داشت.

قیمت ارز کاهش می‌یابد اما باید اقتصاد مقاومتی شود

آلبرت بغزیان
اقتصاددان و استاد دانشگاه

این توافق در کوتاه‌مدت فضای امن برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی فراهم خواهد کرد و شاهد خواهیم بود که این فضای امن و مطمئن باعث خواهد شد تا سرمایه‌گذاران با فراغ بال و آرامش خیال به سرمایه‌گذاری و کار اقتصادی اقدام نمایند.

علاوه بر این بازار ارز یکی از مهم‌ترین بازارهایی خواهد بود که در نتیجه توافق لوزان با کاهش نوسان مواجه خواهد شد و شاهد کاهش قیمت در این بازار خواهیم بود. البته کاهش درآمدهای ارزی کشور نیز در این نوسان تأثیرگذار خواهد بود اما در هر صورت شاهد افت قیمت در بازار ارز خواهیم بود.

در خصوص میزان کاهش قیمت در بازار ارز نمی‌توان گمانه‌زنی خاصی داشت اما به نظر می‌رسد قیمت ارز از قیمت دولتی آن پایین‌تر نیاید اما در هر حال شاهد کاهش قیمت ارز خواهیم بود که بیشتر آن به درآمدهای نفتی و درآمدهای ارزی کشور برمی‌گردد. اقتصاد ایران در درازمدت باید باز هم به اقتصاد مقاومتی متکی باشد و باید با اتکا به اقتصاد مقاومتی به استقبال برداشته شدن تحریم‌ها برود. این موضوع باعث می‌شود از بروز هیجان در اقتصاد ایران جلوگیری شده و همچنان شاهد آشفتگی در بازارهای موازی نباشیم اما درنهایت رفع تحریم‌ها باعث رشد تولید و صادرات کشور می‌شود.

صنعت و تولید رشد خواهد کرد

کامران ندری
اقتصاددان و استاد دانشگاه

به نظر من تأثیر توافق لوزان در کوتاه‌مدت و بلندمدت، مثبت خواهد بود و از هفته آینده شاهد اقدامات مثبت در بازارهای اقتصادی داخلی خواهیم بود. بسیاری از محدودیت‌ها در نتیجه این توافق برداشته و رفع می‌شود. بیشترین حوزه‌ای که در نتیجه توافق و رفع تحریم‌ها تأثیر خواهد دید، بخش صنعت و تولید کشور خواهد بود. این امیدواری وجود دارد که با رفع تحریم‌ها در سال جاری بتوانیم افت شدید تولید در سال‌های ۹۱ و ۹۲ را جبران کرده و به رشد مناسبی از تولید دست یابیم. در هر صورت و حتی با رفع تحریم‌ها در اقتصاد نیازمند یک تغییر ساختاری و تحول زیربنایی هستیم و تا زمانی که این تحول زیربنایی رخ ندهد، نمی‌توان امیدوار بود که اقتصاد کشور در مسیر رشد و توسعه قرار گیرد. اقتصاد ما با مشکلات ساختاری مواجه است که البته ربطی به تحریم‌ها هم ندارد. مشکلاتی که در فضای کسب‌وکار، مالیاتی، بازار پول و سرمایه و... وجود دارد مسیر توسعه اقتصادی را سنگلاخ کرده است. اگر این مشکلات رفع نشود، رفع تحریم‌ها نیز نمی‌تواند اهداف چشم‌انداز را تأمین کند. در حال حاضر تیم سیاست خارجی ما به نحو احسن کار و ماموریت خود را انجام داده و اکنون نوبت تیم اقتصادی است که با برنامه‌ریزی منسجم از این فرصت پیش آمده بهترین استفاده را بکند. در کوتاه‌مدت ممکن است در بازار ارز شاهد تأثیرپذیری و کاهش قیمت در نتیجه مذاکرات لوزان باشیم اما این کاهش قیمت تا حد زیادی به سیاست‌های بانک مرکزی مرتبط است که تا چه اندازه مایل به کاهش قیمت ارز باشد. شاید بانک مرکزی با خرید ارز مانع کاهش شدید قیمت ارز در بازار شود اما در هر صورت باید شاهد واکنش بانک مرکزی به کاهش قیمت ارز باشیم.

بورس اولین بازار تأثیرپذیر است

شاهین شایان آرانی
کارشناس اقتصادی و بازار سرمایه

چیزی که من در داخل و خارج از کشور مشاهده کردم مهم‌ترین اثر این توافق تأثیر روانی آن در اقتصاد است. آنچه تأثیر توافق لوزان در کوتاه‌مدت بر اقتصاد ایران عنوان می‌شود را می‌توان در ایجاد فضای روانی مناسب در کشور و کاهش رخوت در اقتصاد ایران دانست. علاوه بر این توافق لوزان باعث بهبود در فضای کسب و کار کشور نیز خواهد شد.

علاوه بر این موارد توافق لوزان یک پدیده واقعی نیز در بر خواهد داشت که مهم‌تر است و البته که ۶ ماه به طول خواهد انجامید تا پیامدهای پدیده واقعی این توافق در اقتصاد کشور خود را نشان دهد. رسیدن به نتیجه نهایی و توافق قطعی که حدود ۴ ماه به طول خواهد انجامید و رفع تحریم‌ها تأثیر مهم‌تری است که در اقتصاد ایران خود را نشان خواهد داد.

مسلما این توافق در بازارهای کشور تأثیرگذار خواهد بود که مهمترین این بازارها بازار ارز خواهد بود که تأثیر مستقیم از نتیجه مذاکرات خواهد گرفت و به احتمال زیاد در کوتاه‌مدت شاهد کاهش قیمت ارز در بازارهای داخلی خواهیم بود. البته این کاهش شاید چندان پر دامنه نباشد اما تأثیرگذار خواهد بود. بازار سرمایه به‌عنوان اولین بازاری که از این توافق تأثیر می‌گیرد مطرح است و تأثیر روانی در ابتدا و تأثیر واقعی توافق در بلندمدت تأثیر بسیار زیادی بر بازار سرمایه خواهد داشت. سرمایه‌گذارانی که پیش از این رغبت خود را برای حضور در بازار بورس از دست داده بودند با این توافق وارد بازار خواهند شد و حتی نباید تعجب کرد اگر در آینده نزدیک شاهد خروج سرمایه مردم از بانک‌ها و سوق یافتن آنها به سمت بازار سرمایه باشیم. البته فصل مجامع نیز نزدیک است و مقداری از رشد بازار سرمایه مربوط به برگزاری مجامع شرکتهای بورسی خواهد بود اما مسلما توافق لوزان در رشد بازار سرمایه بسیار موثر است. امیدوارم که مسئولان دقت لازم را داشته باشند که هیجان مقطعی بیش از حد در بازار سرمایه فعال نشود و عوامل واقعی و طبیعی که در ۶ ماه آینده خود را نشان خواهد داد بیشتر در بازار سرمایه تأثیرگذار باشد.

اثرات رفع تحریم سال ۹۵ هویدا می‌شود

بهنام بهزادفر
مدیر امور اعضای کانون کارگزاران بورس

بیانیه مطبوعاتی لوزان الزامی خاص برای طرفین ایجاد نمی کند با این همه در نتیجه این تفاهم قیمت دلار و برای مدت محدودی به صورت هیجانی به سمت پایین هل داده خواهد شد در ادامه بورس تهران هم سبزپوش خواهد شد و رونق خواهد گرفت.

واقعیت این است که اتفاقی برای دلار در کوتاه‌مدت رخ نخواهد داد چون رقم فعلی رقم ذاتی و منطقی است ریزش بیش از حد آن هم با یک تفاهمنامه نه‌منطقی است نه حتی رخ خواهد داد.

- درصورتی که این تفاهم تبدیل به توافق شود و رفع تحریم‌ها جامه واقعیت بپوشد، چشم‌انداز چند سال آینده بورس روشن خواهد بود. این درحالی است که پیش‌بینی می‌شود برای خروج از رکود سود بانکی هم کاهش خواهد یافت. نکته دیگر این که اگرچه قیمت نفت به شدت کاهش یافته اما با توجه به آزاد شدن اموال بلوکه شده ایران امید به اقتصادی شکوفا سرمایه‌های جدید را به تدریج جذب بازارهای ایران خواهد کرد. در چنین شرایطی رشد تولید ناخالص داخلی هم دور از دسترس نخواهد بود و فضای کسب‌وکار هم بهبود خواهد یافت. - این خوشبینی در سال ۹۶ و ۹۷ به اوج خود خواهد رسید. چون سال ۹۵ اثرات رفع تحریم‌ها به آرامی هویدا خواهد شد چون ناگفته پیداست عوامل مجهولی در این بازه زمانی وجود خواهد داشت از جمله دو انتخابات ریاست‌جمهوری در دو کشور ایران و آمریکا. بنابراین چشم‌انداز کوتاه‌مدت تثبیت شرایط فعلی، میان‌مدت مثبت و بلندمدت کاملا مبهم است.

دولت مدیریت پسا تحریم را برعهده بگیرد

مجید رضا حریری
نایب‌رئیس اتاق بازرگانی ایران و چین

همانطور که برقراری تحریم‌ها یکسری اثرات منفی را بر اقتصاد ایران تحمیل کرد، بدون‌شک گذر از این محدودیت‌ها نیز اثرات مثبتی را با خود در پی خواهد داشت. در ابتدا باید گفت که امید به روزهای پیش رو موجب خواهد شد تا کار و فعالیت اقتصادی در فضای بانشاط‌تری انجام شود اما نکته این‌جاست که پس‌اندازهای ارزی خرد در میان طبقه متوسط شهری با ایجاد یک جو روانی به بازار سرازیر شود. این اتفاق در کوتاه‌مدت موجب می‌شود بازار عرضه با ترافیک بالایی روبه‌رو شود اما همان‌طور که می‌دانید در بلندمدت ارز توان گذشت از کانال ۳۳۰۰ تومانی را نخواهد داشت. در نتیجه اما این دارندگان پس‌اندازهای ارزی خرد در طبقه اجتماعی متوسط هستند که متحمل ضرر به خواهند شد. در این میان به نظر می‌رسد حمایت‌ها و هشدارهای دولتی از مسیرهای مختلف موجب خواهد شد تا از زیان بیشتر این قشر که آسیب‌دیدگان اصلی تحریم‌ها نیز هستند جلوگیری شود. از سوی دیگر باید اشاره کرد نیازهای ارزی کشور ما بسیار بیشتر از ارز موجود است، به‌طور مثال واردات کالاهای سرمایه‌ای در ۵ سال اخیر متوقف بوده و حدود ۱۰۰ میلیارد دلار ارز غیر قابل دسترس کشورمان نیز هنوز تعیین تکلیف نشده است و مشخص نیست تا یک‌سال و نیم آتی نیز چه سرانجامی داشته باشد. متاسفانه عمر ماشین آلات ما نیز اکنون به بالای ۱۵ سال رسیده و باید برای نوسازی این ماشین آلات، ناوگان حمل‌ونقل مسافری، قطارها و دیگر زیر ساخت‌های اقتصادی میزان قابل توجهی ارز تخصیص داد. از آثار مثبت این اتفاق نیز می‌توان به مزایای تجارت فرامرزی اشاره کرد. زیرا در این حوزه اکنون بازرگانان ما بین ۷ تا ۱۲ درصد هزینه مبادله پول پرداخت می کنند که به محض پایان ماه ضرب‌الاجل تعیین شده در توافق کلی و پیوستن ایران به سیستم پولی بین‌المللی این رقم حداقل ۷ درصدی به اقتصاد ما بازخواهد گشت؛ بدین ترتیب که در مجموع مبادلات غیرنفتی ما که بالای ۱۰۰ میلیارد دلار است، ۷ میلیارد دلار صرفه‌جویی اقتصادی به وجود خواهد آمد. در آخر این که دولت باید برای روزهای پسا تحریم برنامه داشته باشد تا شرایط مثبت فعلی برای سرمایه‌گذاران خارجی و بازگشت برخی سرمایه‌گذاران داخلی فراهم شود. مدیریت این انتظار ۳ ماهه (تا پایان ماه ژوئن) برعهده دولت است که با همکاری بانک مرکزی می‌تواند از اثرات منفی در حوزه‌های مختلف جلوگیری کند.

احتمال سقوط دلار به زیر ۳ هزار تومان در میان‌مدت

مسعود دانشمند
دبیر کل خانه اقتصاد ایران

شرایط کنونی و توافق رخ داده میان کشورمان با قدرت‌های جهان نمی‌تواند وضع مشخصی برای تصمیم‌گیری در خصوص شرایط و وقایع اقتصادی باشد، زیرا این تغییر شاخص‌ها برگرفته از یک جو هیجانی در بازار و جامعه است. در شرایطی که دولت قیمت ارز را ۲۷۵۰ تومان پیش‌بینی کرده است بی‌شک قیمت ارز در میان مدت کاهش شدید نخواهد داشت. البته به نظر می‌رسد در میان‌مدت تجربه ارز زیر ۳ هزار تومان نیز به ثبت برسد اما این اتفاق برای اقتصاد ماندگار نخواهد بود. در این بین رفتار دولت برای مدیریت و کنترل بازار بسیار مهم است. دولت باید با آگاه‌سازی مردم از رفتارهای هیجانی و ورود گاه و بیگاه ارزهای خانگی به بازار جلوگیری کند. از طرفی دیگر اقتصاد ایران همچنان نیازمند ثبات است و با این معیار است که سرمایه‌گذاری خارجی می‌تواند حضور در بازار ایران را پذیرا باشد. در نتیجه این اقدامات رشد اقتصادی مثبت، نرخ بیکاری کاهش و روند سرمایه‌گذاری نیز بهبود خواهد یافت. در پایان اشاره می کنم که آثار اصلی این اقدام کشورمان در عرصه بین‌المللی از تیرماه سال ۹۴ پدید خواهد آمد و در این بین همکاری دولت و ملت از جمله مهم‌ترین رفتارهایی است که امنیت را به سرمایه‌گذاران هدیه خواهد کرد.

همه مشکلات با توافق هسته‌ای حل نمی‌شود

محمود سریع‌القلم
استاد دانشگاه

از فرض‌های نادرست امروز رسانه‌ای در ایران این است که اگر مذاکرات هسته‌ای به سرانجام برسد، همه مسائل ایران حل خواهد شد ولی آینده ما ایرانیان در گرو عوامل دیگری است که باید به آنها توجه کنیم. هر کدام از ما در حرفه‌های مختلفی که هستیم به‌طور دقیق با کارآمدی بالا، روزانه حداقل ۵ ساعت کار می کنیم. فراموش نکنیم کار مفید روزانه در ژاپن ۷ ساعت و ۲۵ دقیقه و میانگین کشورهای خاورمیانه ۱۵ دقیقه است. اگر می خواهیم به ثروت برسیم، با رانت و ارتباطات این کار را انجام ندهیم بلکه زحمت بکشیم. فکر کنیم. رقابت کنیم و ثروتمند شویم. تا می‌توانیم با هموطنان خود همکاری کنیم. مبنای توسعه، سیستم است. مبنای سیستم، همکاری است. از تعارض و اختلاف و درگیری با هموطنان خود پرهیز کنیم از رانندگی گرفته تا توزیع امکانات. تولید کنیم حتی شده مداد بسازیم. ابداع کنیم حتی شده بند کفشی ابداع کنیم که بیست سال کار کند. کار کنیم. تولید کنیم. کمتر مصرف کنیم. صادرات کالا و خدمات را گسترش دهیم. توانمند شویم. با قدرت اقتصادی، حاکمیت ملی را بهتر حفظ خواهیم کرد و بر محیط بین‌الملل تأثیرگذارتر خواهیم‌بود.

آینده

منتظر دلار ۴ هزار تومانی و نفت ۳۰ دلاری هم باشید

سعید افشار
کارشناس و فعال اقتصادی

بازار ایران از آن جا که روی پایه هیجانی و مزاجی بنا شده و واکنش‌های علمی و منطقی ندارد، برای یک ماه آینده و موقتا قیمت ارز و به پیروی از آن سکه طلا پایین خواهد آمد به این ترتیب قیمت دلار به حدود ۳۰۰۰ تومان خواهد رسید اما این تب تند زودعرق خواهد کرد در نتیجه برای تحلیل درست از شرایط باید حدود یک‌سال صبر کرد. به باور من قیمت ارز بعد از مرداد ماه یعنی پس از ماه رمضان بالا خواهد رفت و به حدود ۴۰۰۰ تومان باید برسد که البته منطقی است. درخصوص بازار جهانی نفت هم پیش‌بینی می‌شود قیمت هر بشکه نفت تا ۳۰ دلار کاهش یابد دلیل این نزول هم کاهش رشد اقتصادی جهان به‌خصوص چین و اتحادیه اروپاست. برای حل قطعی مشکلات اقتصاد باید هر چه سریعتر بساط اقتصاد دولتی جمع شده و برای شروع کلیه شرکت‌های دولتی منحل یا فروخته شود. تفاهمنامه خبر خوشی برای اهالی کسب و کار و فعالان صنعت و تجارت است و امیدواریم که تا پایان ژوئن توافقنامه امضا شود اما به باور من تا استراتژی توسعه کلان کشور باز نویسی و تدوین نشده و سیاست کلی توسعه عملیاتی نشود، در روی همین پاشنه خواهد چرخید.

بازارها تا پایان فروردین گرفتار رکود خواهند بود

حسین ذهتابچیان
کارشناس و فعال اقتصادی

به نظر می‌رسد با تفاهم صورت گرفته میان ایران و ۱+۵ در لوزان بازار ارز و دلار راکد شده و همه فروشنده خواهند بود و درنهایت تا اواخر هفته قیمت هر دلار به ۳۰۰۰ تومان و حتی کمتر از آن هم خواهد رسید. سکه و طلا نیز در ایران به ریال متناسب با دلار ارزان می‌شود. در مجموع پیش‌بینی می‌شود همه به دنبال فرار از بازار ملک و ارز و طلا و تبدیل آن به ریال خواهند بود. این جو ۱۰ تا ۱۵ روز ادامه خواهد یافت و بعد از آن دلار به ۳۰۰۰ تومان یا کمی بالاتر خواهد رسید. وضعیت ملک با توجه به موقعیت موسسات مالی رو به سقوط خواهد بود و قیمت نفت هم تا ۵۰ دلار کاهش خواهد یافت به این ترتیب تجار و بازرگانان و واردکنندگان فروشنده بوده و خریداران دست نگاه خواهند داشت این درحالی است که واردات رسمی کند خواهد شد. بازار سرمایه با وجود پیش بینی رونق فراوان تا دوشنبه رشد چندانی را تجربه نخواهد کرد و تا دو هفته آینده به حالت فعلی‌اش بر خواهد گشت. بانک‌های دولتی و بزرگ خانه‌تکانی خواهند کرد و امیدوارانه به برنامه‌ریزی برای سه ماه آینده خواهند پرداخت ضمن این که بساط موسسات مالی بدون مجوز کم کم جمع می‌شود. نرخ سود سپرده به ۱۵ درصد کاهش خواهد یافت و سود تسهیلات از ۲۲ درصد بیشتر نخواهد شد. قیمت خودروهای خارجی کاهش یافته ولی بازهم این خودروها خریداری نخواهند داشت. به‌طور خلاصه تا پایان فروردین تمام بازارها راکد خواهندماند.

خوش‌بینی مفرط تبعات مخربی خواهد داشت

میثم هاشم‌خانی
پژوهشگر اقتصادی

توافق لوزان «به‌طور خود به خود» تأثیر اندکی بر شاخص‌های کلیدی اقتصاد کشور خواهد داشت و القای خوش بینی بیش از حد در این زمینه، می‌تواند تبعات مخربی داشته باشد. در زمینه «رشد اقتصادی»، اگرچه این توافق می‌تواند تضمین کند که نرخ رشد اقتصادی در سال جاری منفی نخواهد بود اما اگر بخواهیم از این توافق در مسیر تحقق رشد اقتصادی پایدار بهره‌گیری کنیم، تنها راه این است که به سرعت به سمت آسان‌سازی تأسیس و توسعه انواع کسب و کار حرکت کرده و مقررات ورود و خروج انواع سرمایه را نیز اصلاح و تسهیل کنیم. درخصوص تورم هم این توافق می‌تواند احتمال بروز شوک‌های غیرقابل پیش‌بینی در اقتصاد را کاهش داده و در نتیجه شرایط بالقوه مناسب‌تری را برای سیاست‌گذار پولی (بانک مرکزی) در زمینه کنترل تورم ایجاد کند. اما در این زمینه هم، اگر بخواهیم به بهترین شکل از ظرفیت ناشی از توافق لوزان بهره بگیریم، باید به سرعت به ساماندهی وضع «وام‌های معوق و بدون بازگشت بانکی» بپردازیم. در غیر این صورت، از اواخر سال ۹۴ با ریسک سنگین در زمینه مجبور شدن بانک مرکزی به انتشار عظیم پول برای جایگزینی وام‌های بدون بازگشت مواجه خواهیم شد که می‌تواند تورم سنگینی را بر اقتصاد ملی تحمیل کند. درباره چشم انداز بازار ارز هم، پیش‌بینی می‌شود که توافق لوزان می‌تواند تا پایان بهار قیمت دلار را در بازه ۳۱۰۰ تا ۳۳۰۰ تومان نگاه دارد، اما از اوایل تابستان شاهد افزایش تدریجی قیمت دلار به دلیل تورم انباشته اقتصاد کشور نسبت به میانگین تورم جهانی و نیز کاهش دلارهای نفتی خواهیم بود. در مجموع مهم‌ترین نتیجه توافق لوزان این خواهد بود که میزان تأثیر مثبت سیاست‌های صحیح اقتصادی (مانند آسان‌سازی قوانین تأسیس و توسعه کسب و کار، مدیریت وام‌های بانکی بدون بازگشت) را با ضریب دو تا سه برابری افزایش خواهد داد.

طلا و ارز

اثرپذیری بازار طلا و سکه در ۳ ماه آینده

محمد کشتی آرای | رئیس اتحادیه کشوری طلا و جواهر

موفقیت مذاکرات لوزان بدون‌شک بر بازار طلا و سکه تأثیرگذار خواهد بود زیرا این توافق تأثیر مستقیم بر قیمت ارز داشته و باعث افزایش ارزش پول ملی می‌شود. مسلم است کاهش قیمت ارز باعث کاهش قیمت طلا در بازار ایران می‌شود اما این که این تأثیر تا چه اندازه خواهد بود به فاکتورهای مختلفی بستگی دارد که بدون رصد بازار در روزهای پس از تعطیلات غیرممکن است. مهم‌ترین عواملی که می‌تواند قیمت طلا در بازار ایران را پس از توافق هسته‌ای تعیین کند اعلام نرخ ارزهای رسمی توسط بانک مرکزی و شرایط عرضه و تقاضا و میزان داد و ستدها در بازار طلا و سکه خواهد بود. تأثیر توافق لوزان در بازار طلا در شرایط فعلی ناشی از جو روانی خواهد بود و تأثیر اصلی و باثبات مذاکرات در ۳ ماه آینده و پس از تهیه پیش نویس‌ها مشخص خواهد شد. اخبار غیررسمی قیمت طلا به دلیل نداشتن منبع موثق مسئولیتی را متوجه فردی نمی کند بنابراین این اخبار تنها در راستای جهت دهی به بازار و تحریک مردم تنظیم شده است.

حداقل قیمت دلار بین ۲ هزار و ۸۵۰ تا ۳ هزار تومان

کیومرث امیریان | فعال بازار ارز

شاید بتوان گفت بازار ارز اولین بازاری است که پس از خواندن بیانیه مطبوعاتی لوزان توجه عموم را به سمت خود جلب کرده است. گمانه‌زنی‌ها برای رخدادهای این بازار در روزهای پس از تعطیلات رسمی، بلافاصله پس از قرائت بیانیه شروع شد و موضوع بحث در فضاهای مجازی قرار گرفت اما فعالان بازار ارز انتظارات مردم از این بازار را پس از توافق هسته‌ای غیرمنطقی ارزیابی می کنند.

قرائت بیانیه لوزان تأثیر کوتاه‌مدت بر بازار ارز خواهد داشت و شاید عمر این تأثیر بیشتر از یک هفته نباشد. تاثیر اصلی توافقات بر بازار ارز پس از تهیه پیش نویس‌های قطعی مشخص می‌شود اما پیش‌بینی من از این بازار این است که تا آن زمان و بلافاصله پس از قرائت بیانیه مطبوعاتی نوسانات قیمت دلار تنها حول و حوش ۱۰۰ تومان باشد. مدل اصلی تعیین قیمت دلار در هفته‌های جاری، میزان عرضه و تقاضا خواهد بود و واکنش فعالان این بازار و مردم تعیین کننده میزان کاهش قیمت دلار است. پس از انجام توافق‌های نهایی و تهیه پیش نویس‌های قطعی نیز تصور من بر این است که نرخ دلار در بازه ۲ هزار و ۸۵۰ و ۳ هزار تومان نوسان خواهد کرد و افت بیشتر از این ارقام را تجربه نخواهد کرد.

بانک مرکزی از سقوط قیمت دلار جلوگیری می کند

حبیب خانزاده | فعال بازار ارز

در شرایطی که فعالان بازار ارز معتقدند جو روانی، انتظار ریزش قابل توجه قیمت دلار را برای مردم به وجود آورده است، فعالان این بازار به نکات کلیدی دیگری برای آینده نرخ دلار پس از توافقات هسته‌ای اشاره می کنند. به اعتقاد فعالان این بازار قیمت نفت و میزان تزریق ارز به بازار آزاد مهم‌ترین نکاتی است که می‌تواند نرخ واقعی دلار در بلندمدت را رقم بزند. صرف‌نظر از انتظار غیرواقعی و جو روانی که در بازار ارز ایجاد شده است مردم باید بدانند که عامل اصلی و تأثیرگذار در این بازار تصمیمات آینده بانک مرکزی است. به نظر می‌رسد در شرایط فعلی بانک مرکزی از کاهش قابل توجه قیمت دلار در بازار آزاد جلوگیری کند زیرا کاهش فروش و صادرات نفت باعث شده است میزان ارز تزریق شده به بازار آزاد تحت‌تأثیر قرار بگیرد. بنابراین این که مردم تصور می کنند انجام توافق‌ها تأثیر فوری و قابل توجه بر بازار ارز دارد تصور اشتباهی است زیرا حصول این توافق و تأثیر آن بر بازار نفت مدتی زمان می‌برد و تاثیرهای ایجاد شده در این بازار و در هفته‌های آینده صرفا ناشی از جو روانی و میزان عرضه و تقاضا است. درآمدهای ارزی ناشی از نفت به‌طور معجزه‌آسا افزایش نخواهد داشت و قیمت ارز در بازار داخلی را مطابق انتظارات غیرواقع‌بینانه مردم کاهش نمی‌دهد. پس از توافق هسته‌ای، حداقل قیمت دلار در بازار آزاد ۳ هزار و ۸۰ تا ۳ هزار و ۱۰۰ خواهد بود.